

عصر سیم

پاسخی قاطع به
«شبهات کتاب» نقد قرآن سها»

حسین رضایی

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

عرصه سیمرغ

پاسخی قاطع به شبهات کتاب «نقد قرآن سها»

حسین رضایی

ناشر

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

تهیه

پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

سروراستار

محمدباقر انصاری

لشکرگرافی، چاپ و صحافی

چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

عنوان: ۵۲۶؛ مسلسل: ۸۲۲

نشانی

قم، خیابان معلم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، نشر

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تلفن و دورنگار: ۳۷۸۳۲۸۳۳ - ۰۲۵

ص.پ: ۳۷۱۸۵/۳۶۸۸

کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۵۹۱

مراکز پخش

۱. قم، میدان شهدا، تلفن و دورنگار ۳۷۸۳۲۸۳۴ - ۰۲۵

۲. تهران، خیابان انقلاب، رویروی در دانشگاه تهران،

پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۲، تلفن:

۰۲۱ - ۶۶۹۵۱۵۳۴

وبگاه: www.pub.isca.ac.ir

رایانامه: nashr@isca.ac.ir

فروشگاه مجازی نشر: www.shop.isca.ac.ir

فروشگاه نشر دیجیتال: www.pajooahaan.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

یادداشت:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

شناسه افزوده:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

۱۳۹۸ ۴۲۲۴ ۷۰۴۲۸۶/۲/ BP

۲۹۷/۱۵۹

۵۶۱۶۲۰۴

۱۵ سخن با خواننده

۱۹ مقدمه

بخش اول: بررسی شبهات علمی

۲۳ شبهه اول: منی آب پستی است.

۲۴ پاسخ

۲۵ شبهه دوم: خروج منی از بین ستون فقرات و دنده‌ها

۲۷ پاسخ

۳۴ شبهه سوم: تعیین نر و ماده پس از علقه

۳۵ پاسخ

۳۸ شبهه چهارم: مراحل رشد جنین

۴۲ پاسخ

۴۴ ۱. مرحله نطفه

۴۶ ۲. تبدیل نطفه به علقه

۴۹ ۳. تبدیل علقه به مضغه

۵۱ ۴. عظام و لحم

۵۳ ۵. دمیدن روح

- ۵۳..... آشنایی با نظرهای دانشمندان برجسته علم جنین‌شناسی
- ۶۲..... شبهه پنجم: دوره حمل شش ماه.....
- ۶۳..... پاسخ
- ۶۶..... شبهه ششم: خروج شیر از بین سرگین و خون.....
- ۶۶..... پاسخ
- ۶۸..... شبهه هفتم: مسقف بودن آسمان.....
- ۶۹..... پاسخ
- ۷۱..... شبهه هشتم: آسمان باران‌گه داشته شده است.....
- ۷۲..... پاسخ
- ۷۳..... شبهه نهم: ستون‌های نگهدارنده آسمان.....
- ۷۶..... پاسخ
- ۷۸..... برپادارنده‌های نامرئی.....
- ۸۳..... شبهه دهم: آسمان یکدست و بدون خلل و فرج است.....
- ۸۴..... پاسخ
- ۸۶..... شبهه یازدهم: ستارگان چراغ‌های زینت‌بخش آسمان اند.....
- ۸۷..... پاسخ
- ۹۴..... نتیجه‌گیری.....
- ۹۵..... شبهه دوازدهم: هفت آسمان و عرش (تخت پادشاهی).....
- ۹۹..... پاسخ
- ۱۰۴..... هفت آسمان.....
- ۱۰۷..... شبهه سیزدهم: خورشید و ماه در فلک خودشان حرکت می‌کنند.....
- ۱۰۸..... پاسخ

- شبهه چهاردهم: خورشید است که حرکت می‌کند و روز و شب را به وجود می‌آورد، نه زمین ۱۱۱
- پاسخ ۱۱۵
- شبهه پانزدهم: خورشید در شب‌ها به محل استقرار (زیر عرش برای سجده) می‌رود ۱۲۱
- پاسخ ۱۲۳
- شبهه شانزدهم: زمین مسطح است ۱۲۵
- پاسخ ۱۲۹
- مسطح و هوار بودن زمین ۱۳۰
- دَحْوُ الْأَرْضِ ۱۳۲
- شبهه هفدهم: هفت زمین ۱۳۷
- پاسخ ۱۳۹
- هفت زمین ۱۳۹
- شبهه هجدهم: شکل کلی جهان در قرآن ۱۴۱
- پاسخ ۱۴۲
- شبهه نوزدهم: خلقت جهان در شش روز یا هشت روز؟ ۱۴۴
- پاسخ ۱۴۹
- بررسی صحت حدیث نقل شده توسط ناقد قرآن ۱۴۹
- روایت اول ۱۴۹
- روایت دوم ۱۵۱
- روایت سوم ۱۵۲
- معنا و مفهوم «یوم: روز» در آیات مورد بحث ۱۵۴
- اختلاف شش و هشت روز ۱۵۵

شبهه بیستم: زمین قبل از آسمان یا آسمان قبل از زمین خلق شده است؟..... ۱۵۹

پاسخ..... ۱۶۲

جمع‌بندی آیات..... ۱۶۴

شبهه بیست‌ویکم: جهان در ابتدای پیدایش به چه صورت بود؟..... ۱۶۷

پاسخ..... ۱۶۸

لایه‌های جو و فضای کیهانی بعد از آن..... ۱۶۹

شبهه بیست‌ودوم: زمین و آسمان در ابتدا به هم متصل بودند..... ۱۷۴

پاسخ..... ۱۷۸

شبهه بیست‌وسوم: برِ های آسمان..... ۱۸۶

پاسخ..... ۱۸۷

شبهه بیست‌وچهارم: شب در جستجوی روز شتابان است..... ۱۸۹

پاسخ..... ۱۹۰

شبهه بیست‌وپنجم: ماه نور است..... ۱۹۰

پاسخ..... ۱۹۱

شبهه بیست‌وششم: روز خورشید را آشکار می‌کند..... ۱۹۳

پاسخ..... ۱۹۳

شبهه بیست‌وهفتم: شب خورشید را می‌پوشاند..... ۱۹۶

پاسخ..... ۱۹۶

شبهه بیست‌وهشتم: سجود سایه‌ها..... ۱۹۹

پاسخ..... ۲۰۰

شبهه بیست‌ونهم: خلقت شب..... ۲۰۱

پاسخ..... ۲۰۲

شبهه سی ام: شهاب سنگ تیری است که به سوی شیطان و جن پرتاب می شود..... ۲۰۴

پاسخ..... ۲۰۷

شبهه سی و یکم: کوه ها زمین را از لرزش باز می دارند..... ۲۱۱

پاسخ..... ۲۱۲

شبهه سی و دوم: نصب کوه ها..... ۲۲۲

پاسخ..... ۲۲۲

شبهه سی و سوم: خدا از کوه های آسمان تگرگ نازل می کند..... ۲۲۳

پاسخ..... ۲۲۴

شبهه سی و چهارم: عدم انقراض آب شور و شیرین دریا..... ۲۲۷

پاسخ..... ۲۲۸

شبهه سی و پنجم: فکر کردن توسط قلب در سینه..... ۲۳۲

پاسخ..... ۲۳۳

شبهه سی و ششم: زنده کردن زمین بعد از مرگ..... ۲۳۹

پاسخ..... ۲۳۹

شبهه سی و هفتم: آیا همه موجودات زوج اند؟..... ۲۴۲

پاسخ..... ۲۴۲

شبهه سی و هشتم: آیا زمان مرگ هرکس از قبل به طور قطعی تعیین شده است؟..... ۲۴۵

پاسخ..... ۲۴۶

شبهه سی و نهم: آیا در جهان نقص وجود ندارد؟..... ۲۴۹

پاسخ..... ۲۵۰

شبهه چهارم: آیا آب از سنگ بیرون می آید؟..... ۲۵۵

پاسخ..... ۲۵۶

شبهه چهل و یکم: لمس جن یا شیطان ۲۵۸

پاسخ ۲۵۸

بخش دوم: بررسی ادعای معجزه‌های علمی

شبهه چهل و دوم: ادعای پیش‌بینی سفر به فضا توسط قرآن ۲۶۲

پاسخ ۲۶۳

شبهه چهل و سوم: ادعای بیان حرکت زمین در قرآن ۲۶۵

پاسخ ۲۶۷

شبهه چهل و چهارم: ادعای کروی بودن زمین ۲۷۰

پاسخ ۲۷۱

شبهه چهل و پنجم: ادعای پیش‌بینی یروزی روم بر قرآن ۲۷۴

پاسخ ۲۷۸

شبهه چهل و ششم: ادعای مشخص کردن کم‌ارتفاع‌ترین نقطه زمین ۲۸۲

پاسخ ۲۸۴

شبهه چهل و هفتم: ادعای اشاره قرآن به اکسیژن ۲۸۶

پاسخ ۲۸۸

شبهه چهل و هشتم: دور گردش آب ۱۱۲

پاسخ ۲۹۳

شبهه چهل و نهم: ادعای معجزه عدد نوزده و عدد هفت در قرآن ۲۹۵

پاسخ ۲۹۷

بخش سوم:

بررسی مطالب مطرح شده در مقدمه و فصل یکم کتاب نقد قرآن

- ۳۰۱..... شبهه پنجاهم: همه چیز داشتن و مبارز طلبی قرآن
- ۳۰۲..... پاسخ
- ۳۱۲..... شبهه پنجاه و یکم: تکراری بودن قرآن
- ۳۱۲..... پاسخ
- ۳۱۶..... شبهه پنجاه و دوم: کم محتوا بودن قرآن
- ۳۱۷..... پاسخ
- ۳۱۹..... شبهه پنجاه و سوم: معطر بودن قرآن
- ۳۲۰..... پاسخ
- ۳۲۵..... شبهه پنجاه و چهارم: بی نظمی قرآن
- ۳۲۶..... پاسخ
- ۳۲۸..... شبهه پنجاه و پنجم: غیر دقیق بودن قرآن
- ۳۲۹..... پاسخ
- ۳۳۰..... شبهه پنجاه و ششم: مبهم بودن قرآن
- ۳۳۰..... پاسخ
- ۳۳۱..... شبهه پنجاه و هفتم: علم از دیدگاه قرآن
- ۳۳۱..... پاسخ

بخش چهارم: ناسخ و منسوخ

- ۳۳۵..... شبهه پنجاه و هشتم: نسخ چیست؟
- ۳۳۷..... پاسخ

شبهه پنجاه و نهم: آیات نسخ ۳۴۸

پاسخ ۳۵۱

روایت اول ۳۵۲

روایت دوم ۳۵۳

روایت سوم ۳۵۴

روایت چهارم ۳۵۵

روایت پنجم ۳۵۵

روایت ششم ۳۵۶

روایت هفتم ۳۵۷

روایت هشتم ۳۵۸

روایت نهم ۳۵۹

شبهه شصتم: نسخ آزادی عده ۳۶۴

پاسخ ۳۶۵

شبهه شصت و یکم: نسخ آیاتی که وظیفه پیامبر اسلام فقط ابلاغ می‌دانند ۳۷۱

پاسخ ۳۷۱

شبهه شصت و دوم: نسخ صدقه دادن قبل از گفتگو با پیامبر ﷺ ۳۷۴

پاسخ ۳۷۵

شبهه شصت و سوم: نسخ لزوم عدالت کامل بین همسران ۳۷۹

پاسخ ۳۸۱

شبهه شصت و چهارم: نسخ تحریم رابطه جنسی در شب‌های رمضان ۳۹۰

پاسخ ۳۹۱

شبهه شصت و پنجم: قبول حکم دوره قبل از اسلام و نسخ بعدی آن ۳۹۳

۳۹۴	پاسخ
۳۹۷	شبهه شصت و هشتم: نسخ اول سوره به آخر سوره
۳۹۸	پاسخ
۴۰۳	شبهه شصت و هفتم: نسخ حق تقاته
۴۰۳	پاسخ
۴۰۶	نتیجه
۴۰۶	پاسخ

بخش پنجم: عام و خاص

۴۰۹	شبهه شصت و هشتم: عام و خاص
۴۱۰	پاسخ
۴۱۵	شبهه شصت و نهم: لیس للانسان الا ما سعی
۴۱۶	پاسخ
۴۲۰	شبهه هفتادم: ان مع العسر یسری
۴۲۰	پاسخ
۴۲۲	شبهه هفتاد و یکم: مثال دیگر
۴۲۲	پاسخ
۴۲۲	شبهه هفتاد و دوم: مثال دیگر
۴۲۵	پاسخ
۴۲۷	شبهه هفتاد و سوم: مثال دیگر
۴۲۸	پاسخ
۴۳۱	شبهه هفتاد و چهارم: مثال دیگر

۴۳۲ پاسخ

۴۳۲ شبهه هفتاد و پنجم: مثال دیگر

۴۳۲ پاسخ

ضمایم

۴۳۵ ۱. بیان معجزه‌های آشکار

۴۳۹ ۲. معرفی نویسنده

۴۴۰ پاسخ

۴۴۳ کتابنامه

نمونه‌ها

۴۷۷ آیات

۴۹۵ روایات

۵۰۲ موضوعات

۵۱۵ اعلام و مشاهیر

۵۲۰ کتاب‌ها

۵۲۱ مکان‌ها

۵۲۲ تنالگان

سخن با خداوند

قرآن کریم مهم‌ترین کتابی است که برترین معارف الهی را با دلنوازترین آهنگ به بشریت هدیه می‌دهد؛^۱ بکانه کتاب تحریف‌ناپذیری است که مردمان را به بهترین راه سعادت رهنمون می‌کند^۲ و نعمت بزرگی است که پروردگار هستی عطای آن را بر زمینیان منتی بررک می‌دند.^۳

دشمنان از صدر اسلام تا کنون برای مبارزه با قرآن از هیچ کوششی فروگذار نکرده و روش‌های مختلفی را آزموده‌اند که نبرد نظامی، محاصره اقتصادی و شبیخون فرهنگی از جمله آنهاست. یکی از روش‌های مقابله آنان که امروزه شدت گرفته، ترویج شبهات علیه قرآن کریم است که همه مؤمنان به‌ویژه روحانیان وظیفه دارند در برابر این هجوم بایستند؛ چنان‌که مقام معظم رهبری در این باره معتقدند:

امروز دشمنان ما پول‌های گزافی را خرج می‌کنند... برای آنکه

۱. وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ (زمر: ۵۵).

۲. إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ (اسراء: ۹).

۳. لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ ءَايَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ (آل عمران: ۱۶۴).

بتوانند ذهن جوان مسلمان مؤمن ایرانی را منصرف کنند؛ منحرف کنند... از اصل دین، از تعبد به دین، از مسئله تشیع تا برسد به نظام جمهوری اسلامی و برسد به بقیه چیزهایی که وجود دارد؛ دائم دارند شبهه خلق می‌کنند... امروز هم فضای مجازی یک صحرای بی‌پایانی است... هریک نفری که بتواند با رایانه کار بکند، یک رسانه است. می‌نشینند، پخش می‌کنند شبهات را، حرف‌ها را، جوان‌های مؤمن را، جوان‌های سالم را گمراه می‌کنند. اینها را باید شناخت... روحانیت اولین وظیفه‌اش این است؛ مهم‌ترین وظیفه‌اش این است... بعضی‌ها از این مردمان مؤمن، جوان‌های مؤمن از معمم و غیرمعمم، روحانی و غیرروحانی - بعضی - روحانیون در این زمینه فعال‌تر هم هستند - کارهای بسیار خوبی را انجام می‌دهند.^۱

با توجه به ضرورت پاسخ‌دهی به شبهات، این امر مهم همواره در دستور کار پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن بوده است؛ چنان‌که تدوین مجموعه پرسمان‌های قرآنی و اعجاز قرآن با گرایش شبهه‌پژوهی نمونه‌هایی از اقدامات آن است. پس از انتشار کتابی با عنوان نقد قرآن از برخی استادان و دانشوران به پاسخ‌دهی به شبهات آن اقدام کرده و هرکدام به بخش‌هایی از آن پاسخ داده‌اند. فاضل گرامی جناب آقای حسین رضایی در کتاب عرصه سیمرغ به شبهات چند فصل از کتاب یادشده پاسخ گفته و پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن با توجه به تأیید استنادی همچون حجج اسلام آقایان: اسلامی (مدبر)، قدسی، نقی‌پورفر، دکتر امیدپانی و دکتر زمانیان پس از ارزیابی و تلاش در جهت اتقان

1. http://farsi.khamenei.ir/speech_content?id=34309.

بیشتر اثر محققان این مجموعه، به انتشار آن همت گماشته است. انتشار این کتاب برای علاقه‌مندان به معارف قرآن مفید خواهد بود.

لازم می‌دانم در پایان، از محقق محترم و سختکوش جناب آقای حسین رضایی به‌طور خاص و استادان محترمی که با نظارت، ارزیابی و پیشنهادهای عالمانه خود موجب ارتقای این اثر شدند، نیز نشر پژوهشگاه که عهده‌دار آماده‌سازی فنی و چاپ و نشر اثر حاضر بوده و هست، تشکر و قدردانی کنم.

محمدصادق یوسفی مقدم

رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

مقدمه

«نقد قرآن کریم» موضوعی است که پیشینه‌ای طولانی دارد^۱ و دشمنان دین مبین اسلام در جهت تضعیف اعتقادات مسلمین، بسیار به آن تمسک جسته‌اند. در پاسخ به این اباطیل و شبهات، علمای اسلامی نیز کتب فراوانی نگاشته و از هیچ کوششی در این زمینه فروگذار نکرده‌اند. اما اخیراً کتابی با عنوان نقد قرآن نوشته

۱. پیشینه این موضوع حتی به صدر اسلام بر می‌گردد. یکی از تفاهات آن که از صدر اسلام بر قرآن وارد می‌کردند، وجود آیات متناقض در قرآن است؛ برای مثال اسحاق کندی (فیلسوف عراقی نیمه قرن سوم هجری) آیاتی را که به نظرش با یکدیگر متناقض بود، جمع‌آوری کرد. هنگامی که به امام حسن عسکری علیه السلام خبر رسید، آن حضرت به یکی از شاگردان کندی فرمود: هنگامی که با کندی نشست دوستانه‌ای داشتی، از وی بپرس آیا امکان دارد روزی آورنده این قرآن باشد و ادعا کند من از عبارت‌های آیات قرآن هدفی غیر از برداشت‌های تو داشتم؟ اگر پذیرفت، بگو من با وجود این احتمال، چگونه ادعای تناقض می‌کنی؟ شاگرد همین مطلب را برای کندی مطرح کرد. وی که این استدلال را عقلی، منطقی و متناسب با لغت‌شناسی دید، شگفت‌زده شد و پرسید: تو را سوگند می‌دهم که گوینده این سخن را به من معرفی کن، تو در سطحی نیستی که این‌گونه استدلال کنی. هنگامی که شاگرد نام امام را برد، کندی گفت: این‌گونه سخنان فقط از این خاندان بر می‌آید؛ سپس همه نوشته‌هایش را سوزاند.

۲. برای نمونه می‌توان به کتب الرد علی الملحدین فی تشابه القرآن نوشته محمد بن مستنیر بصری مشهور به قطرب نحوی، الرد علی الزنادقة و الجهمیه نوشته احمد بن حنبل، الرد علی ابن الراوندی ←

شخصی به نام سها (نام مستعار) در فضای مجازی منتشر شده که به ادعای مخالفان، یکی از جامع‌ترین و کامل‌ترین کتب در زمینه نقد قرآن است. تلاش نویسنده در این کتاب اثبات وجود خطا و ضعف در قرآن کریم است. وی در مقدمه کتاب می‌نویسد: «اگر قرآن کتاب خدا باشد، باید حداقل دو ویژگی اساسی داشته باشد: اولاً صددرصد و از هر جهتی درست و بدون ضعف باشد؛ زیرا کلام خداست و خدا عالم و عاقل است و خطا نمی‌کند؛ ثانیاً باید دارای معجزه باشد؛ یعنی چیزهایی داشته باشد که از توان بشر خارج باشند».^۱

ناقد قرآن درباره نحوه استدلال و ادعای خود در کتابش می‌گوید: «روش استدلال این کتاب بسیار ساده است:

– کبری: اگر قرآن از خدا باشد، بدون خطا و ضعف و دارای معجزه است.

– صغری: قرآن پر از خطا و ضعف است و معجزه‌ای هم ندارد.

– نتیجه: پس قرآن از خدا نیست. کار این کتاب اثبات صغری است».^۲

ناقد قرآن در اثبات این ادعا، فصلی مفصل با عنوان «خطاهای علمی قرآن» نگاشته که در آن به گمان خود اشتباهات علمی قرآن کریم را آشکار کرده است. در حقیقت این فصل اصلی‌ترین بخش این کتاب محسوب می‌شود و در صورت رد آن، زیربنای فکری و منطقی کتاب مذکور دچار تزلزل خواهد شد و فرو

→

فی الصفات و القرآن نوشته ابوالحسن اشعری، تنزیه القرآن عن المطاعن نوشته قاضی عبدالجبار، درة التنزیل و غرة التأویل نوشته محمد بن عبدالله اصفهانی معروف به خطیب اسکافی، القرطین نوشته محمد بن احمد بن مطرف کنانی، درة التنزیل و غرة التأویل فی الآیات المتشابهة نوشته فخر رازی اشاره کرد.

۱. سها؛ نقد قرآن؛ ص ۲۵.

۲. همان، ص ۲۹.

خواهد ریخت. آنچه در این کتاب (عرصه سیمرخ) به دنبال آن هستیم، بررسی و رد تمامی شبهات علمی مطرح شده ناقد قرآن و اثبات وجود معجزات متعدد در همین شبهات، با استفاده از یافته‌های علمی مطرح شده در معتبرترین کتب مرجع علمی جهان در علوم مختلف است. همچنین در ترجمه لغات، از معتبرترین و مشهورترین کتب لغت در زبان عربی استفاده کرده‌ایم. استدلال این کتاب که با روشی کاملاً علمی و منطقی نگاشته شده، عبارت است از:

۱- کبری اگر قرآن از خدا باشد، بدون خطا و ضعف و دارای معجزه است.
 ۲- صغری قرآن علوی از هرگونه خطا و ضعف و شامل معجزات متعدد است.

۳- نتیجه: پس قرآن از طرف خدا نازل شده است. کار این کتاب نیز اثبات صغری است.

ناقد قرآن در مقدمه و فصل یکم کتاب خود، به معرفی قرآن کریم پرداخته و مطالبی نظیر تکراری بودن، کم‌محتوابودن، محض‌زدگی و مبهم‌بودن را به قرآن کریم نسبت داده است. با توجه به اینکه بعد از خواندن مطالب این کتاب (عرصه سیمرخ) خودبه‌خود تمامی این اتهامات رفع می‌شود، به موارد مطرح شده در مقدمه و فصل یکم کتاب نقد قرآن، پس از پرداختن به تمامی شبهات فصل دوم، به تفصیل پاسخ داده خواهد شد؛ یعنی بر خلاف منطق ناقد قرآن ابتدا برادری خود را ثابت و سپس طلب میراث می‌کنیم.

گفتنی است هرآنچه در این کتاب (عرصه سیمرخ) مطرح شده، به قدر فهم و درک نویسنده بوده؛ وگرنه جز مطهران واقعی که اهل بیت عصمت و طهارت‌اند، کسی قادر به درک عمق و حقیقت واقعی کلام خداوند نیست و علمای بزرگ در مقابل عظمت آن سر تعظیم فرود آورده‌اند:

آنجا کہ عقاب پر بریزد از پشۂ لاغری چه خیزد

در پایان لازم می‌دانم از راهنمایی و نظرهای ارزشمند استادان بزرگوaram
حجت الاسلام دکتر احمد قدسی (عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه)،
حجت الاسلام دکتر علی مدبراسلامی (عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و
فرهنگ اسلامی)، حجت الاسلام دکتر ولی الله نقی پورفر (عضو هیئت علمی
دانشگاه قم)، حجت الاسلام دکتر محمدعلی محمدی (عضو هیئت علمی
پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی)، دکتر سیدحسین امیددانی (استاد دانشگاه و
عضو پیوسته انجمن فیریک و انجمن نجوم ایران)، دکتر فرج الله میرعرب (عضو
هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی)، دکتر حسین زمانیان (پزشک
متخصص) و حجت الاسلام محمدمددی فیروزمهر (عضو هیئت علمی پژوهشگاه
علوم و فرهنگ اسلامی) که زحمات داوری و ارزیابی فنی کتاب را تقبل فرمودند
و همچنین از حجت الاسلام دکتر محمدصادق یوسفی مقدم ریاست محترم
پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و فاضل
ارجمند عباسعلی عابدی تشکر و قدردانی کنم.

همچنین از راهنمایی و نظرهای ارزشمند دوستان عزیزم، مهندس سعید
صالح نسب، حجت الاسلام یاسین گودرزی، دکتر همایون غفورری، مهندس
محسن احمدی و همسرم که در این راه مرا یاری کردند، سپاسگزارم.

و من الله و بقی

حسین رضایی